God duikt op in Jorwert

Juist in het dorp waaruit God volgens Geert Mak verdween, verschijnt Hij dezer dagen weer ten volle. De pasopgerichte kloostergemeenschap Nijkleaster wil een plaats zijn voor stilte, bezinning en een nieuwe vorm van gemeenschap.

Berber Bijma

Het is Hervormingsdag, een paar dagen na de officiële opening van Nijkleaster. In de eeuwenoude Radboudkerk van Jorwert wacht ds. Hinne Wagenaar op deelnemers aan de eerste 'kloosterkuier', een ochtendpelgrimage die vanaf nu iedere woensdag op het programma staat. Er komen drie belangstellenden. Wagenaar is blij – hij was niet verbaasd geweest als hij de korte viering in de kerk en de wandeling alleen gedaan zou hebben. "Zoiets moet je tijd geven om in te slijten."

Een paar dagen eerder was de belangstelling voor de officiële opening van Nijkleaster – Fries voor 'nieuw klooster' – overweldigend. Er kwamen enkele honderden mensen op af, tientallen méér dan in de Jorwerter kerk passen. Na een korte blik in de kerk keerden zij weer huiswaarts. Een vrouw uit Leeuwarden die deze ochtend meepelgrimeert, was een van de mensen die het bij de opening slechts met een glimp van Nijkleaster hebben moeten stellen.

Inspiratie

Aan de officiële opening ging een paar jaar van voorbereiding vooraf. Het idee voor een moderne kloostergemeenschap ergens in Friesland leefde al jarenlang bij Hinne Wagenaar en zijn vrouw Sietske Visser. Ze zagen voorbeelden in Amerika (Holden Village) en Schotland (Iona). Ook tijdens hun jaren in Kameroen deden ze inspiratie op, bijvoorbeeld voor het denken over vormen van gemeenschap.

Wagenaar vertelt over de gedachte achter

Nijkleaster: “Met de Reformatie hebben de protestanten eigenlijk de helft van het katholieke gedachtegoed behouden, namelijk het denken in plaatselijke gemeenten of parochies. Waar je woont, daar hoor je bij de kerk. Wij vinden dat het christendom ook ruimte biedt aan andere vormen van gemeenschap, aan momenten en plaatsen waar je met elkaar het geloof kunt delen en het brood kunt breken. In alle openheid, maar wel bewust vanuit de protestantse traditie.”

‘De openheid in het landschap geeft openheid in de mensenziel’

Drie jaar geleden werd een stichting opgericht die die ideeën verder zou uitwerken. Aanvankelijk leek alles te moeten beginnen met een gebouw, vertelt Wagenaar. “Dat idee hebben we losgelaten. We zijn onderweg wijs geworden. Een gebouw alleen zegt niet zo veel, daarmee ben je er niet. In plaats daarvan realiseerden we ons dat we beter konden beginnen met een beweging van mensen te vormen. Het gebouw komt later wel. In diezelfde tijd kwam Jorwert op ons pad.” De protestantse gemeente Westerwert, waar Jorwert onder valt, was op zoek naar een nieuwe predikant én stond open voor Wagenaars ideeën over een protestants, Fries klooster. De activiteiten van Nijkleaster vinden vooralsnog plaats in de kerk van Jorwert. Die is daarvoor bouwkundig al aangepast, met onder meer toiletten en een keukentje. Binnen een jaar of twee zou de kerk grondiger verbouwd moeten worden, om geschikt te zijn voor meerdere verschillende activiteiten. Voor de wat langere termijn – Wagenaar denkt aan zeven jaar – droomt de stichting van een eigen gebouw, in de vorm van nieuwbouw of een verbouwde boerderij. Daarin zouden activiteiten georganiseerd kunnen worden als bezinningsbijeenkomsten en retraiteweekenden. Bezinningsdagen zijn er trouwens ook al zónder gebouw: iedere derde zondag van de maand staat een thematische dag op het programma, variërend van ‘Wandelen met God’ tot een Fair-trade-dag. De wekelijkse kloosterkuier is een andere activiteit die nu al plaatsvindt.

Bezinning onderweg

De pelgrimage op woensdagochtend begint met een korte viering in de Jorwerter

kerk, die tot voor kort ook in gebruik was bij de oud-katholieken. Wagenaar leest enkele teksten, er wordt gezongen en er is stilte. De jas moet aan, want voor dit korte bezinningsmoment kan de kerk niet warm gestookt worden. Daarna is er koffie, gevolgd door een wandeling van een kleine twee uur. Wagenaar heeft onderweg woorden voor bezinning: hij verdeelt de tocht in vier stukken en roept zijn medepelgrims op daarin beurtelings de verbinding te zoeken met de natuur, met de ander, met zichzelf en met God. Dat alles letterlijk en figuurlijk met beide benen op de grond. Al lopend vertelt de boerenzoon ook 'weetjes' over de natuur, het landschap en de activiteiten van de boeren in de omgeving. Zo nu en dan geeft hij een bezienswaardigheid onderweg een religieuze duiding. Bij een boerderij, die door ruzie tussen de erfgenamen half ingevallen en totaal verwaarloosd is: "Zo kan het ook met ons geestelijke leven gaan, dat het in verval raakt. We kunnen onszelf daar ernstige verwijten over maken, maar het kan je overkomen zonder dat je er erg in hebt."
Het is droog op deze laatste oktoberdag, maar de vele regen van de afgelopen tijd heeft z'n sporen nagelaten. Bij het passeren van modderige en daardoor gladde dammen steekt Wagenaar zo nodig z'n wandelstok uit om zijn 'schapen' houvast te geven. Na een kleine twee uur, als iedereen weer met de voeten op het droge staat, zegt hij met een grijns: "Het leven is soms baggeren."
De tocht in de buitenlucht biedt genoeg metaforen. "Deze omgeving, rondom Jorwert, is een prachtige plek voor een klooster. Gaasterland met z'n bossen was ook mooi geweest, maar eigenlijk te beschut. Hier blaast altijd die verrekt koude wind en kun je je niet verschuilen. Je moet gewoon met de billen bloot." Daarnaast geeft openheid in het landschap openheid in de mensenziel, vindt Wagenaar. "In Iona zeggen ze: *'the air is thin'*. Er zit als het ware maar een dun laagje tussen de hemelse en de aardse zaken. Je komt snel van het een bij het ander. Dat ervaar ik in dit open Friese landschap ook zo."
Nijkleaster kiest er bewust voor om aan te sluiten bij de context van de omgeving. Als het even kan zijn activiteiten Friestalig, zo ook deze pelgrimage. "Niet uit principiële overwegingen, maar uit vanzelfsprekendheid", zegt Wagenaar. "Maar Nederlands en Engels zijn net zo goed onze voertalen, afhankelijk van de bezoekers."

Financiën

De financiën zijn natuurlijk een niet onbelangrijk aspect van een beweging als Nijkleaster. Wagenaar wordt deels gefinancierd door de plaatselijke protestantse gemeente Westerwert en deels door de Protestantse Kerk. Nijkleaster is een 'pioniersplek' waarvoor de afdeling Missionair Werk van de Protestantse Kerk een speciaal budget heeft. De eerste jaren wordt daarvan ook een parttime communicatiemedewerker/fondsenwerver betaald.
Met de opening van Nijkleaster vallen in het leven van Hinne Wagenaar en zijn vrouw veel dingen op hun plaats. Tegelijk benadrukt hij dat Nijkleaster nog maar aan het begin staat van wat het moet worden. "Onze droom is een gemeenschap te worden met een terugkerend weekprogramma, regelmatige bijeenkomsten en retraiteweekenden. Een plek waar we mensen die onderweg zijn, iets kunnen meegeven."

Berber Bijma is freelance tekstschrijver.
www.berberbijma.nl

Meer informatie: www.nijkleaster.nl